

1 Pita Pita mi̇j ned ak ū kıl t̄kak

¹ Yad Pita, b̄i Jisas Krais m̄in̄im dad ameb b̄i alap. Yad n̄ibep bin b̄i God b̄irarik ped okok bin b̄i ne ke ag lak okok, mi̇j aul ū kıl t̄kebin.

N̄ibi ognap Podas m̄idebim, ognap Galesia m̄idebim, ognap Kapadosia m̄idebim, ognap Esia m̄idebim, ognap Bitinia m̄idebim. N̄ibi bin b̄i karip l̄im par okok n̄ibrek m̄idebim. M̄in̄im n̄ib aul ū kıl t̄k yoken, karip l̄im ke ke m̄idebim okok amek n̄iñigabim.

² Bapi God b̄irarik ped okok n̄ibep gos n̄iñil, bin b̄i yad m̄idenigal, agak. N̄ib ak, God Kaun ne ak gek, n̄ibi bin b̄i ne midil, Jisas Krais ageb rek ḡin̄igabim n̄iñil lakañ ne tap si tap t̄mel ḡip̄im gac ak lig gi yoknigab.

N̄ib ak, God apil mal n̄ibep yimig n̄iñil, di̇ tep gi̇l, kod m̄ider, n̄ibi per nep kapkap sain t̄k̄il m̄idenimib.

*M̄id tep gep magil c̄in ak m̄ideb God karip l̄im
tep ne seb kab ar alan siñak*

³ Bi̇ Kib c̄in Jisas Krais God ne nop tep agin! Jisas Krais Nap ne nop tep agin! Ne nep c̄inop yimig yi̇b n̄iñil, Ni̇ ne Jisas Krais nop ag yokek apil k̄imil, kauyan warikak ak me, ni̇ pai ne yi̇b midil, ne eip per per m̄idenigabin, agil, gos sek midobin. ⁴ God ni̇ pai ne midobin rek, c̄inop karip l̄im tep ne seb kab ar alan siñak di̇ tep ḡin̄igab. L̄im dai ar wagin aul tap okok ajil li̇l ki

gi yonigab ak pen God karip lim seb kab ar alan
sinjak aknib ma ginigab. God tap tep okok nibep
ag lak nijil per per nep mid tep yib ginigab.
Cinop agip rek, amil ne eip per per nep mid tep
ginigabin.

⁵ God ne kils yib. Nibi God nop nij dil cig
tep gem, ne nibep kod mid tep gil, mid damil,
nin kisen ak, nibep dam karip lim tep ne ak dad
amnigab. ⁶ Nib ak, miñ miñ gilig gi midenimib.

Pen miñi won sikel eñap nibep, bin bi Krais pis
ken midebal, agil, gi timel gel koslam midenimib
rek lip. ⁷ Bin bi gol taupal okok dagilel yinek,
magilsek gol nep mideb aka tap acip acip sek
middeb, agil nopal. Gol tap yokop rek ak pen
niç giopal. Pen God nop cig giptom aka ma cig
giptom ak tap kib yib ak me, miker apek koslam
midenigabim nibak, nop cig tep giptom aka cig
tep ma giptom ak niñniñigab. Pen miker apek, nop
cig tep gilig gi nep midenigabim ak, Jisas Krais
adik gi onigab nin ak, God ne nibep, gi tep yib
giptom, agil, yib nibep gek ar alan amek, nibep
wasu ag damil, karip lim tep ne dad amnigab.

⁸⁻⁹ Nibi ned Jisas Krais nop udin ma nipek ak
pen nop midmagil lipim. Nibi miñi ak rek nep
nop udin ma nipiñm ak pen nop nij dil, miñ miñ
yib giptom. Jisas Krais nop nij dem, God ne, kaun
nibep per nep komij midenimib, agil, nibep kod
middeb. Nib ak me, nibi miñ miñ yib gi midebim.
Cin miñ miñ gep won nibak agin, agil, minim
ulep ginigab.

¹⁰⁻¹¹ Birarik nep Krais Kaun ne bi God minim
agep okok krop nab adan midil gos ñek, kiri
Krais yur tari tari dil, kisen tap tep yib tari tari

gınıgab mìnım ak agıl ñu kıl tıklak. Pen Krais yur dıl kımek, God nıbep yımış nıñıl dı tep gek, mıd tep gınıgabım mìnım aglak nıbak, kırı ke nıñ tep ma gıl, cınop mıñi mıdobın ageb aka bin bı kisen okok ke ageb, agıl, kılıç gıl pıyo nıñlıg gı mıdeligipal.

¹² Pen Krais Kaun ne gos ñek God mìnım agep bı okok nıñıl mìnım agelak nıbak, God kırop nen agıl ma agak; nıbi mıñi mıdebım ñıñ aul nep agıl agak. Mìnım tep agelak nıbak me, God ne Kaun Sıñ seb kab ar alan nıb ag yokek apıl bin bı ognap kırop gos ñek, kırı pen nıbep Jisas Krais mìnım tep ak agel nıpım. God gek nıbi mıñi tap tep tari tari nıpım ak, ejol okok, cın abe nıñın, agıl, ma nıpal.

God cınop, “Bin bı sıñ mıdenimib,” ageb

¹³ Nıb ak, gos yokop ar ognap ma nıñnımib; gos won nıbi ke mıb goj nıbi ke gos gıp rek nep ma gınımib; Jisas Krais adık gı apıl nıbep dıl tap tep ñıñıgab, gos ak nep nıñıl, tep gek nıñlıg gı, gos sek mıdenimib.

¹⁴ Nıbi ned Jisas Krais mìnım tep ak ma nıñıl, gos tımel nıbi ke nıñıl göligipım rek ma gınımib; nıbi God ñı̄ pai ne mıdebım ak me, mìnım ne ageb rek ak nep gınımib. ¹⁵ Tari tari gınıgabım ak, God nıbep sık agıp ak ne sıñ mıdeb rek, nıbi ak rek nep sıñ nep mıdenimib. ¹⁶ God agak rek God Mìnım eyan ñu kıl tıklak, “Yad tap si tap tımel gep magıl ak ke ke sıñak nıb mıdıl sıñ mıdebin rek, nıbi ak rek nep tap si tap tımel gep magıl ak ke ke sıñak nıb mıdıl sıñ mıdenimib,” aglak.

God tap tep yib yokıl, cınop tau adık dak

¹⁷ God ne bin bı̄ okok kırop nonım lıl, abramek ma gıp; gıpal gıpal rek nep niñıl nonım lıp. God niñ gıp niñbak, Bapi cın apım ak, karıp ne seb kab ar alan ma ambım niñ aul, ne Bī kib aknıb ke, agıl, ageb ageb rek nep gınımib. ¹⁸⁻¹⁹ Niñbi napı̄s nased sıkop göligıpal ar ak gī damıl komıñ amniñgabın, agıl, gī mer niñem, God niñbep dak ak, gol silpa kı̄bap kılnoch tap ki gıp tap yokop okok rek tauıl ma dak. Pen sipsip niñlik kadlai ma mideb gac ma gıp damıl pak God nop sobok gī niñölögıpal rek ak, Krais damıl niag pak lel lakañ ne gol silpa kı̄bap kılnoch ma tauep ak yapek kı̄mak ak me, God niñbep tau adık dak. ²⁰ God lım dai wagın aul ma gī lak niñ ak, Krais ne ar niñbak gınigab, agıl, ag lak ak pen miñi niñ kı̄sen aul nep, niñbep gī tep gınig mı̄señ owak. ²¹ God gek, Krais warı̄kek, God Krais nop dı̄ ar i alan yib dak. Niñ ak, God nop niñ dıl, cı̄g tep gīl, cınop ma kırı̄g gınigab, agıl, gos sek midebim.

Ai mam okok kırop mı̄dmagıl linımib

²² Niñbi God Mınım niñid yib ak niñıl, ageb rek gem, niñbep tap si tap tı̄mel gac ak ma mideb. Niñ gīl, niñbi ai mam God pı̄s ken midebal okok kırop mı̄dmagıl yib lıpım. Niñ ak, niñbi kılıç gīl pen pen mı̄dmagıl yib liliç gī mı̄denımib. ²³ God Mınım nep gek, niñbi kauyan niñ painyan kı̄sen lakañ sek rek lıpım. Pen komıñ kı̄sen niñ dı̄pım ak, nonım nap okok ma niñbal; nonım nap niñ pai tı̄k dapel kı̄mbal. Pen God Mınım ak, mınım per per nep mı̄denigab mınım komıñ niñbak nep gek, God niñ

pai ne mīdīl per per mīdenīgabīm. ²⁴ God Mīnīm ak ū kīl tīkīl aglak,
“Bin bīt okok magīlsekk tap kas kas rek nep
mīdebal;
yīb kīb dīpal ak mab sīm sīm rek nep mīdeb.
Tap nīb okok kasek mīlep gīl yowīp.

²⁵ Pen God Mīnīm ak per per nep
mīdenīgab,” aglak.

God Mīnīm nībak, mīnīm tep nībep ag ūnel nīpīm
ak nep.

2

Bī Kīb ne Kab Komīj rek per mīdenīgab

¹ Nīb ak, gītīmel gīpīm ar ak magīlsekk pīs nep
kīrig gīl, mīnīm esēk apīm ar ak pīs nep kīrig gīl,
mīnīm nep apīm ak pīs nep kīrig gīl, tap tep kīri
okok cīn dīpnop agīl gos nīpīm ak pīs nep kīrig
gīl, bin bīt ognap ag jupīm ak pīs nep kīrig gīl,
gīnīmīb.

²⁻³ Ū painājī kīsen tīk dopal okok ci ūnījīn, agīl,
gos ar nokīm ak nep nīpal. Nīb ak rek, nībi Bī
Kīb bīt tep yīb nībep dītēp gīp ak bīr nīpīm rek,
mīnīm tep ne ci rek ūnījīn, agīl, gos ar nokīm ak
nep ūnīnīmīb. Ci nībak ūnīnīgabīm ak, nībi kīb
gīl, komīj mīdep won nībak wagīn ak ūnīj tep
gīnīgabīm.

⁴ Jisas Krais ne kab alap rek. Ne kab yokop
alap mer; ne Kab komīj. Kab komīj nībak bin
bīt ognap yo ūnījīl kīrig gīpal ak pen God ne dīl,
kab nībak kab tep aknīb ke agak. Nībi Kab komīj
nībak apīl, ⁵ nībi ke kab komīj rek lem, God ne
kab nīb okok dīl karīp ne gīnīgab. Karīp nībak,

Jisas Krais ne karıp nabıc middenigab nijil nibi God nop sobok gep bin bi sij midil, tap tari tari God nop tep gip ak, tap sobok gep rek God nop niningabim. Tap sobok gi neb nibak sipsip tap okok mer; tap kaun sobok gi neb nep niningabim.

6 God Minim ak nu kil tikil aglak,
“Nijim! Yad kab alap taun kib Saion len,
kab nibak Saion karip nab sap rek pinjil nil
middenigab.

Kab nibak yad ke ag len,
kab nibak kab tep aknib ke middenigab.
Bin bi an an nop nij dil cig ginigal okok,
kisen kiri, cin tari ginig nop nij dipin, agil,
ma agnigal yib,” aglak.

7 God nib agek, bin bi nop nij dipim okok, kab nibak kab tep aknib ke rek linigab; pen bin bi nop ma nij dipal okok, God Minim ak nu kil tikil aglak,
“Kab yo nijil kiri gilak kab ak nep
miji karip nab sap kilis yib nab alan dim
mideb,” aglak.

8 Pen minim alap aglak,
“Kab nibak nep, bin bi amil tob pinjil ginigal;
kab nibak nep, bin bi apil, yap paknigal,”
aglak.

Krais minim tep ak ma nij dipal ak me, ap yap pakpal. Pen kiri ap yap pakpal ak, God ginigab agak rek nep gip.

9 Pen God ne ke nibep dil, yakam ne ke ag lip. Nibi Kin tap sobok gep bin bi ne midebim. Nibi bin bi sij ne midebim. Nibi God yakam ne ke midebim. Nig gip ak, nibi bin bi okok nib okok nib, God ne tap tep aknib ke gip ak ag misen agil,

ned kışlım nab okok mıdıl, koslam ḡi ajöligipim
ak pen God ne gek, mıñi melik tep ne nıñıl tag tep
gipim, mıñım nıbak mısen agnigabım. Nıb agıl,
yıb ne agem ar amnigab.

10 Ned God bin bı ne ma midebigipim, pen mıñi
bin bı ne ke midebim. Ned God nıbep yımig nıñıl
ma dıp, pen mıñi nıbep yımig nıñıl dıp.

God bin bı ne midebim rek, mid tep ginimib

11 Nıb ak, bin bı nıñep tep yad okok. Lım dai
wagın aul karıp lım nıbi yıpıd gıl mer, yokop
apıl melik kın midebim. Nıb ak, tap si tap tımel
lım dai ar wagın aul mıb gon gos gıp tap okok,
mıdmagıl lıl gem ma amnımın. Tap nıb okok gos
nıñıl gem amek, kaun nıbi eip pen pen gek, ap
yap paknımıb rek lıp.

12 Bin bı God bin bı ne ma midebal okok eip
midebim ak, ḡi tep yıb ḡi midenimib. Nıg gem,
nín ognap, nıbep, ḡi tımel gipim, agıl, ag junıgal
ak pen kırı ḡi tep gipim ak nıñıl, kisen Jisas Krais
oniğab nıñ ak, ḡi tep gipim rek ag yikenıgal, God
yıb ne ak agel ap rannıgab.

13-14 Bı Kıb bin bı ne midebim rek, bı kıb nıbep
lım dai ar wagın aul kod midebal okok agnımel
rek ginimib. Kın nıbi bı kıb yıb mideb ak me,
mıñım ne ak nıñıl, bı ne ag yokek apıl nıbep kod
midebal okok mıñım kırı magılsek nıñıl ginimib.
Bı kıb nıb okok, bin bı ḡi tep ginıgal okok kırrop
di tep ginıgal; pen bin bı ḡi tımel ginıgal okok
kırrop mıñım kıb agıl, yur pen nıñıgal. Tari ginıg:
God bı nıb okok wög nıbak ginımel, agıl, ag lak.
15 Pen God nop tep ginıgab ak, nıbi ḡi tep gılıg
ḡi nep mıdem, bin bı gos ma mideb okok nıbep

mìnìm tom agıl ag junımel rek ma lınıgab. **16** Bin bı ognap, ke nıpım rek gìnımıb, apal. Nıbak tep pen gos nıbak nıñıl, tap si tap tımel alap ma gìnımıb. God bin bı wög gep ne mıdebım rek, tari tari gìnig gìnıgabım ak, ne ageb ageb rek nep gın, agıl, gìnımıb.

17 Bin bı gep okok abe bin bı yokop okok abe mìnìm kırop nıñnímıb. Ai mam Krais pıs ken mıdebal okok kırop mıdmagıl lınımıb. God ne Bı kılıs aknıb ke, agıl, sıskol dıl nıñnímıb. Kiŋ ne bı kıb, agıl, mìnìm ne ak nıñnímıb.

Cin Krais nop kisen gıl, mıker ap onımiŋ, ma pırıknıgabın

18 Nıbi Krais bin bı ne mıdıl, bı ognap kırop mıñ wög rek gıpım ak, bı kıb nıbi okok dı tep gıl, agnımel rek nep gìnımıb. Nıbep gı tep gıl kapkap mıd tep gıpal bı okok nep mer, kılıs yıb gıpal bı okok ak rek nep, dı tep gıl, agnımel rek nep gìnımıb. **19** Pen nıbep gı tımel genıgal ak, God nop gos nıpım rek, kırop gos tımel ma nıñenıgabım ak, God nıbep dı tep gìnıgab. **20** Pen nıbi gı tımel gem, nıbep pakenıgal ak, kırop gos tımel ma nıñenıgabım ak ma agebin; nıg genıgabım ak, God nıbep dı tep ma gìnıgab. Pen nıbi mıd tep gem, nıbep gı tımel genıgal ak, kırop gos tımel ma nıñenıgabım ak agebin; nıg genıgabım ak me, God nıbep dı tep gìnıgab. **21** Nıbep mıker ñel kapkap nep mıdenımıb, agıl, God nıbep dak. Nıb ak, Krais cınop nen agıl, yur dak gos ak nep nıñnímıb. Nıbep mıker ñel, gos par ma nıñnímıb. Krais ne gak rek gıl gem amnımiŋ.

22 “Ne tap si tap t̄imel alap ma gak;
m̄in̄im tom alap ma agak.”

²³ Krais nop ag juelak, ne pen k̄rop ma ag juak. Nop gi t̄imel gelak, ne yur d̄il k̄rop m̄in̄im pen pen ma agak. Nap ne m̄in̄im kib yipid ḡil nep ageb ak, yip kod m̄idenigab, agil, gos ar ak nep niñ m̄idek. ²⁴ Krais nop mab bak alanñ ñag pak lel, ne tap si tap t̄imel gipin okok magilsek, miñ gon ne ke d̄il k̄imak. “Yad tap si tap t̄imel k̄rop d̄il k̄imen, tap si tap t̄imel gep gos won k̄iri ak k̄imil, k̄iri komiñ amiñ, git tep gitlig git m̄idenimel,” agil, tap si tap t̄imel cin okok, miñ gon ne ke d̄il k̄imak. Krais ne yur kib dak ak me, nibep miñak gak ak komiñ lip. ²⁵ Niñbi kaj sipsip okok ke ke piñil amiñ apil ḡil ambal rek m̄ideligipim ak pen niñbi miñi Bi Kaj Sipsip M̄ikep, Bi kaun nibep kod mid tep git ak, nop bir adik git opim.

3

Bi ber gon

¹⁻² Pen niñbi bi sek bin m̄idebim okok, nibep ak rek nep m̄in̄im agnig gebin. Nagimil sikop agnimel rek niñil, git tep ginimib. Nagimil sikop Jisas Krais m̄in̄im tep ak ma denigal ak, tari ginig m̄in̄im tep ak ma dipan, agil, ma agnimib. Pen niñbi ke git tep ḡil k̄rop di tep gem me, bin yad ak Jisas Krais nop cig ḡil git tep yib git, agil, nop niñ dinigal. ³ Pen bin kil tep midon, agil, tap titkadig kasek nep t̄imel ginigab okok lin, agil, ma niñniñmib. K̄imkas malikil, walij tep tep yimil, tap tep tep kab gol d̄il gitpal okok di miñ gon titkadig ḡil, ma ginimib. ⁴ Bin sain midil, gos niñ

tep gıl, kal ma juıl, bin bı okok eip kapkap mıd tep gınımıb. Nıg gi tep genıgabım ak, tap tep nıb okok mıdmagıl nab nıbi adanı mıdeb rek, bin bı udın ma nıjnıgal pen God udın ne ak, tap kıl tep aknıb ke rek lınígab. Tap kıl tep tep nıb okok ki ma gınıgab; per per nep mıdenıgab. ⁵ Tap kıl tep nıb okok mıdmagıl nab adanı kab gol rek mıdeb ak, apıs cın God nop nıŋ dölögipal okok dıl kırı ke tıb kadın gölögipal; kırı nıgmıl sıkop kırop mınım ak nınjölgipal. ⁶ Bin Sara nıgmıl Ebrahim nop, bı kıb yad, agıl, mınım agolıgıp rek nep dıl golıgıp. Nıbi ma pırıkkıl, Sara golıgıp ak rek gi tep genıgabım ak, Sara pai ne yıb rek mıdenıgabım.

⁷ Pen nıbi bin sek bı mıdebım okok, nıbep ak rek nep mınım agnıg gebin. Bin okok bı rek kılıs ma mıdebal rek, bin nıbi okok dı tep gınımıb. God nıbep bı okok nep dıl, bin okok kırop ma kırıg gıp; nıbep bı okok yımıg nıñıl dıp rek, bin okok kırop ak rek nep yımıg nıñıl dıp. Bin nıbi okok kırop kod mıd tep genıgabım ak me, God nop sobok gem, mınım nıbep ak nıjnıgab.

Jım nıl mıdenımıb

⁸ Mınım ag junıg gebin. Nıbi ai mam Krais pıs ken mıdebım okok magılsek gos ar nokım nep nıjnımıb; ai mam ognap yur denımel, kırop yımıg nıjnımıb; ai mam ognap mıñ mıñ genımel, nıbi ak rek nep mıñ mıñ gınımıb; ai mam pen pen mıdmagıl lıl, pen pen yımıg nıñıl dı tep gınımıb; yad bin kıb, yad bı kıb, agıl, gos ak ma nıjnımıb. ⁹ Bin bı ognap nıbep gi tımel genımel, kırop pen gi tımel ma gınımıb. Nıbep ag juenımel, kırop pen ma ag junımıb. Nıbep tari

tari genimel, God nop sobok gıl agnimib, kırop gıt tep gıl kod mindenimın, agnimib. Tari gınig: God nıbep dıp ak, nıbi bin bı okok kırop gıt tep ginimib, agıl, dıp. Nıg genigabım ak, God nıbep ak rek nep gıt tep ginigab. ¹⁰ God Minim ak nu kıl tıkıl aglak,

“Bin bı mid tep gıl, mılep yıb lıl kımın, agıl nıpal okok,

mınım tom, minım timel ma agimel.

¹¹ Pen tap si tap timel gıpal ar ak kırıg gıl, gıt tep nep gıl,

gos kılıs nıñıl, jım nıł mıdon, agıl, kapkap sain tıkıl nep mindenimel.

¹² Tari gınig: bin bı God Minim ageb rek nep gıpal okok,

Bı Kıl kırop kod mid tep gıl,

nop sobok genigal minım kırop ak nıñigab;

pen bin bı gıt timel gıpal okok nıñek, mılık yonigab,” aglak.

Mid tep gem, nıbep gıt timel genimel, ma pırıknımib

¹³ Gıt tep gın, agıl, kılıs gem amek, bin bı ognap nıbep yur ma nıñigal. ¹⁴ Pen nıbi gıt tep gem nıbep gıt timel genimel ak, mıñ mıñ gınimib. Bin bı nıbep gıt timel gıpal okok kırop ma pırıklı, gos par ma nıñimib. ¹⁵ Pen midmagıl nab nıbi adan ak, Krais ne nep Bı Kıl, agıl, yıb ne agem ar amnañ. Pen nıbi per nep gos nıñig gıt mindenimib, bin bı ognap, tari gınig gos sek mıdebım, agıl ag nıñel, kırop dı tep gıl, minım sisain agıl, Krais minım tep ak kırop ag nıtep gınimib. ¹⁶ Pen ag nıñigabım ak, cın minım tari agon God nop tep

gİNİMİŋ, agıl, ag ñİNİMİb. Krais nop cıg gıl, gi
tep genıgabım ak, bı okok nıbep ag junıg gebal
okok, kırop nabıŋ gek kırıg gİNİgal. ¹⁷ Nıbi gi tep
gem nıŋlıg gi, God kırop nınebir kırıg gek, nıbep
gi tımel genıgal ak, mİNİM ma mıdeb. Pen nıbi
gi tımel gem, nıbep gi tımel genıgal ak, God nop
tep ma gİNıgab.

Krais kİMİL gac cınop lig gi yokak

¹⁸ Nıbi gi tep gem, nıbep gi tımel genımel ak,
mİNİM ma mıdeb, agesin ak, Krais ne Bi tep pen
nop gi tımel gel kımak. Ne gi tep nep golıgıt
ak pen nıbi bin bı tap si tap tımel giPİM okok,
God eip tıg jım ñİNİgain, agıl, kımak. Mınek
nokım yıb kımak; kısen kauyan ma kımnıgab.
Krais mıb gon ñag pak lel kımak ak pen Kaun
ne ma kımak. Kaun ne komıŋ mıdıl, ne kauyan
warıkak. ¹⁹ Kaun ne nıg gek ne amıl, bin bı ned
kımil am mıñ mıdelak okok kırop mİNİM tep
ne ak ag ñak. ²⁰ Bin bı mıñ mıdelak okok, Noa
mıdek ñın ak, God mİNİM ak ma nıŋ dılak ak
pen God kırop mİNİM kıb ma agak; mİNİM yıp
nıŋnıgal aka agıl, kod mıdek. God kod mıdek
nıŋlıg gi, Noa nop nıg magöb gİNİMİN, agak wög
nıbak gi damıl, bin bı koŋai mer, Noa apılgon
aknıb jıl onıd ak nep nıg magöb karıp mıgan
adaŋ amıl, nıg nab adaŋ am mıdıl mıd damıl,
God gek komıŋ amnílak. ²¹ Pen nıg magöb karıp
mıgan am mıdel, nıg ak kırop dap ranek, komıŋ
amnílak nıbak rek, mıñi cın Jisas Krais kımil
warıkak mİNİM ak nıŋ dıl, nıg pakıl, ak rek
nep komıŋ amnígabın. Pen nıg pakpın ak, mıb
gon acır lig gi yokın, agıl, ma pakpın. Krais

c̄inop nen aḡıl, k̄im̄ıl kauyaŋ war̄ıkkak rek, God gos m̄ıdmaḡıl c̄inop nab adaŋ n̄ıŋıl acır alap ma m̄ıdeb. Gos n̄ıbak nep n̄ıŋıl, ŋıg pakpı̄n. God ne m̄ınım kılıs n̄ıŋıd n̄ıb ag lak me ak. ²² Krais ne pen k̄im̄ıl war̄ıkkı̄l, am karıp lı̄m seb kab ar alan s̄ıŋak amīl, God ŋı̄nmaḡıl yıpı̄d p̄ı̄s k̄ı̄d ar m̄ıdeb n̄ıŋıl ejol okok abe, k̄ı̄jeki tap kılıs m̄ıdeb okok abe, maḡılsek mok ne okok m̄ıdebal.

4

Miker dilig gi, nag t̄ı̄mel ned n̄ıb ar ak k̄ırı̄g ḡın

¹ Krais m̄ıb gon ne yur k̄ı̄b dak rek, c̄in ak rek nep yur d̄ı̄nigabı̄n, aḡıl, gos n̄ıbak nep n̄ıŋlı̄g gī m̄ıdenim̄ıb. Tari ḡını̄g: bin b̄ı̄ m̄ıb gon k̄iri yur k̄ı̄b d̄ı̄pal okok, tap si tap t̄ı̄mel ḡı̄n, aḡıl, gos ak ma n̄ıpal. ² ŋı̄n n̄ıbak t̄ı̄kı̄l, ŋı̄n titi lı̄m dai wagı̄n aul m̄ıb gon m̄ıdenigabı̄n ak, God nop tep ḡını̄m̄ı̄n ar ak nep ḡı̄n, aḡıl, m̄ıdmaḡıl k̄iri ke war̄ıknı̄gab ar ak ma ḡını̄gal. ³ N̄ı̄bi ned bin b̄ı̄ God M̄ınım ma n̄ı̄ŋ d̄ı̄pal okok rek gī m̄ıdeleḡı̄pı̄m. Gos t̄ı̄mel n̄ı̄ŋıl, bin si b̄ı̄ si ḡı̄l, ŋı̄g kılıs ŋı̄b saköl lı̄l, tap konjai yı̄b ŋı̄bıl, abramek ḡı̄l, tap tom God ma sobok ḡını̄m̄ı̄b ageb tap okok sobok ḡı̄líg gī m̄ıdeleḡı̄pı̄m. ⁴ M̄ı̄ñi pen, bin b̄ı̄ God M̄ınım ma n̄ı̄ŋ d̄ı̄pal okok, n̄ı̄bi m̄ı̄d tep ḡı̄pı̄m ak n̄ı̄ŋıl, tari ḡını̄g c̄in eip mogı̄m ḡı̄l abramek ma ḡı̄pı̄m, aḡıl, n̄ı̄bep ag jupal. ⁵ Pen ulep m̄ıdeb, B̄ı̄ K̄ı̄b bin b̄ı̄ komı̄ŋ m̄ıdebal okok abe, bin b̄ı̄ bir k̄ı̄mbal okok abe, tari tari ḡı̄pal okok, tari ḡını̄g n̄ı̄g ḡı̄pı̄m, aḡıl, m̄ınım k̄ı̄b agek, k̄iri tari tari ḡı̄pal okok maḡılsek nop ag m̄ıseŋ lı̄nı̄gal. ⁶ Bin b̄ı̄ maḡılsek k̄ı̄mbal rek k̄im̄ıl, m̄ıb gon k̄iri p̄ı̄s nep ki gī yowı̄p ak

pen kaun amıl, God komiñ mideb rek ak komiñ midenigab, agıl, Krais minim tep ne ak bin bi bir kımlak okok krop ag ñak.

God wög cınop ar ke ke agıp rek, gi tep giñ

⁷ Ulep mideb, tap tari mideb okok magılsekkır giñig geb. Niñ ak, gos niñ tep gił, kapkap mid tep gił, God nop sobok giñimib. ⁸ Pen minim kib yib ak, niñbi Krais bin bi per nep pen pen midmagıl yib liliç giñig geb. Niñbi pen pen midmagıl liliç giñig geb im ak, Krais bin bi ognap tap si tap timel gił niñbep niñ konjai nep giñ timel genimel ak, niñbi kasek niñil yem giñigabim. ⁹ Krais niñ dipal bin bi ognap karip niñbep apenimel, niñbi akal niñ midil karip yad apebim, agıl, ma agnimib; krop ag wasu dinimib. ¹⁰ God bin bi yimig niñil diñ tep gił, krop gos tep ke ke niñb. God gos tep niñbep niñbak, niñbep nep mer, ai mam Krais bin bi ne midebal okok krop magılsekk ak rek nep gos niñil niñb. Niñ ak, God niñbep gos tep niñbak niñil, ai mam okok krop giñ tep giñimib. ¹¹ God niñbep gos tep ñek, niñbi bin bi okok krop ag niñigabim ak, gos niñ tep gił, God Minim tep ak yipid gił nep ag niñimib. God niñbep gos tep ñek, niñbi bin bi ognap wög giñigabim ak, God niñbep kılıç ne niñb ak dił, bin bi okok krop wög giñimib. Niñ genigabim ak, Jisas Krais bin bi ne midebim ak niñil, kiri God yib nop ak agel ar amnigab. Jisas Krais, Bi kılıç yib ak nep, nop tep aglig giñ, yib ne per per agon ar amnañ. Niñ akniñ rek tep.

Krais bin bi ne midebim rek, niñbep miker niñigal

12 Nībemmam tep yad okok. Krais nop c̄ig wös ḡin̄igal aka k̄ir̄ig ḡin̄igal, aḡıl, bin b̄ı ognap c̄inop yur k̄ib mab m̄lañ rek nībal ak, c̄inop tari ḡin̄ig nīg geb, aḡıl, gos ak ma nījn̄im̄b. **13** Krais bin b̄ı ne mīdobın̄ ak me, nop ḡilak rek c̄inop gebal, aḡıl, mīñ mīñ ḡil̄ig gī mīdem̄ me, ne melik̄ tep ȳib ne sek on̄gab nīn̄ ak, nībi mīñ mīñ ḡil̄ig gī mīden̄igab̄im̄. **14** Nībi Krais bin b̄ı ne, aḡıl, nībep̄ ag juen̄im̄el, mīñ mīñ ḡil̄ig gī mīden̄im̄b. God Kaun melik̄ tep ȳib sek ak c̄inop eip mīdeb̄ ak nīnj̄il̄ me, nīg gebal, aḡıl, mīñ mīñ ḡil̄ig gī mīden̄im̄b. **15** Nībi c̄ip̄ ma ñagn̄im̄b; tap si ma d̄in̄im̄b; bin b̄ı ognap kirop gī t̄im̄el ma ḡin̄im̄b; tap nībi rek aḡıl ma agn̄im̄b. Nībi nīg ḡil̄ yur d̄in̄igab̄im̄ ak, nab̄iñ ḡin̄igab. Pen gī tep ḡil̄ yur d̄in̄igab̄im̄ ak, nab̄iñ ma ḡin̄igab. **16** Pen nībi Krais nop nīñ d̄il̄ ne ageb rek gīp̄im̄ rek, nībep̄ mīker̄ ñen̄im̄el, nab̄iñ ma ḡin̄igab. Krais bin b̄ı ne mīdobın̄ rek, c̄inop nīg gebal, aḡıl, tep gek nīnj̄ig gī, God ȳib ne ageb ar amnañ. **17** Ulep mīdeb̄, God bin b̄ı mīn̄im̄ k̄ib agn̄igab. Ne waḡin̄ ḡil̄ bin b̄ı ne ke mīn̄im̄ k̄ib agn̄igab. Pen c̄in̄ bin b̄ı ne ke koslam mīden̄igab̄in̄ ak, bin b̄ı mīn̄im̄ tep ne ma nīñ d̄ipal̄ okok k̄iri titi ḡil̄ mīden̄igal? **18** God Mīn̄im̄ ak ñu k̄il̄ t̄ikil̄ aglak,
 “Bin b̄ı God ageb rek gīpal̄ okok
 koslam ȳib komiñ amnīgal;
 nīb ak, bin b̄ı God Mīn̄im̄ ma nīñ d̄il̄,
 tap si tap t̄im̄el gīpal̄ okok, k̄iri titi ḡil̄ komiñ
 amnīgal?” aglak.
19 Nīb ak, God mīker̄ c̄inop ag lak rek nep d̄in̄,
 aḡıl̄ gos par ma nīp̄in̄. Bī K̄ib c̄inop gī lak ak,
 abramek ma ḡin̄igab pen ne ned agak rek nep

c̄inop d̄i tep ḡinigab, aḡıl, gos ar ak n̄ıñıl, ḡi tep nep ḡılıg ḡi gon amn̄ımın̄.

5

*Bin b̄i Krais n̄ıñ d̄ipal okok b̄i kodep m̄idil,
k̄rop kod mid tep ḡinim̄ib*

¹ Bin b̄i Krais n̄ıñ d̄ipal okok k̄rop b̄i kod m̄idep m̄idebim̄ okok, n̄ibep m̄inim̄ agn̄ig gebin. Wög n̄ibi ḡipim̄ n̄ibak rek, yad ak rek nep bin b̄i Krais n̄ıñ d̄ipal okok k̄rop kod m̄idebin. Krais yur k̄ib dek ak, yad n̄ıñ m̄idenek. God ne Krais melik̄ tep yıb ne bin b̄i okok maḡilek k̄rop yomenigab n̄ın̄ ak, yad amił n̄ıñ m̄idenigain. N̄ib ak, yad n̄ibep m̄inim̄ n̄ibaul agn̄ig gebin. ² Bi kaj sipsip m̄ikep okok kaj sipsip k̄iri m̄ik tep ḡipal rek, God bin b̄i ne ke n̄inmaḡıl ar n̄ibep l̄ip okok, k̄rop kod mid̄ tep ḡinim̄ib. Bin b̄i ognap n̄ibep neb neb ḡıl agel, God wög ak ma ḡinim̄ib. Mani tap okok d̄in, aḡıl, God wög ak ma ḡinim̄ib. M̄iñ m̄iñ ḡılıg ḡi, tep ḡılıg ḡi nep God wög ak ḡinim̄ib. N̄ig genigabim̄ ak, God nop tep ḡinigab. ³ C̄in b̄i k̄ib m̄idobin̄, aḡıl, God sipsip ne okok k̄rop ma ag ḡinim̄ib. N̄ibi ke ḡi tep gem, n̄ibep n̄ıñıl ak rek nep ḡinigal. ⁴ Ar n̄ibak gem, Bi Sipsip M̄ikep Nap yıpid̄ ḡıl ak apıl, usajıl bad k̄ılıs per per nep m̄imelik̄ ḡi m̄idenigab ak n̄ibep n̄inigab.

Yıb c̄in ke ma dap ranin̄; gos yıpid̄ ḡıl nep n̄ıñin̄

⁵ Pen n̄ibi b̄i praj okok, b̄i pobin̄ n̄ibep kod m̄idebal okok agn̄imel rek n̄ıñn̄im̄ib. N̄ibi maḡilek, Krais bin b̄i ai mam okok n̄ıñıl, k̄iri bin b̄i s̄ikol, c̄in bin b̄i k̄ib, aḡıl, gos ak ma n̄ıñn̄im̄ib. God M̄inim̄ ak ūnu k̄ıl t̄ikıl aglak,

“God bin bi cin bin bi kib midobin apal okok
kirop yo ninjil,
bin bi cin bin bi sikol midobin apal okok,
kirop yimig ninjil, di tep yib gip,” aglak.

⁶ Nib ak, God Bi kilis aknib ke ak nop ninjil
kaunan dil, ageb rek ginimib. Nig genigabim
ak, nin kisen ag lak ak, ne gek, nibi bi kib rek
midenigabim. ⁷ God ne ke nibep kod mid tep gip
rek, miker midonimij, magilsek di ninmagil ar
ne ak linimib.

⁸ Pen per per gi jin gillig gi midiil, ninj tep gillig gi
midenimib. Kaual maual bi nibi ak kijeki, kain
kib layon minim kib agip rek tigon tigon amil,
bin bi alap su ninjin, agil, piyo ninjlig gi ap ran
ap yap gi ajeb. ⁹ Kijeki nig gip ak, cinop nep ma
gip; Krais bin bi ai mam cin karip lim tigon tigon
magilsek kirop ak rek nep gip, agil, kijeki nop
mer agil, Krais minim tep ak ninj di kilis gillig
gi midenimib. ¹⁰ God bin bi yimig ninjil, di tep
yib gip rek, nibi per per Krais bin bi ne midem,
agil, karip lim tep yib nibep ag lak ak me, won
aul nibep gi timel gel yur dipim ak pen won sikol
eñap God ne ke apil kilis ne nibep ñek, nibi Krais
nop ninj di kilis gil, nop cig tep yib gil, bin bi kilis
ne midiil, mid tep yib ginigabim. ¹¹ God per nep
per nep Bi kilis aknib ke yib mideb! Nib aknib
rek tep.

Minim dai won ognap

¹² Mam tep yad Sailas cir mal si^ñaul midobir.
Minim nibep agebin aul ne nu kil tikeb ninjil
yad mij ulep aul nibep yoknigain. Mam nibak,
gos cin nipin rek ninjip. Nibep minim kilis

agıl, mìnım sıkol ñu kıl tıkesin nıb aul, God bin bı mapın nıñep magıl yıpıl yıb ak nep tıkesin. Mìnım nıbaul, mìnım nıñid yıb, agıl, nıñlıg gi nep middenimib.

¹³ Pen Krais bin bı ne midebal taun kib Babilon sığaul nıbep, “Midebim?” agebal. God nıbep ag lak rek, bin bı nıb okok ak rek nep ag lak. Ni yad Mak nıbep ak rek nep, “Midebim?” ageb. ¹⁴ Krais bin bı nanai namam nıbi okok, midmagıl lıl pen pen ag wasu dıl, mıkem bom sılıknımib. Krais bin bı ne midebim okok, Krais nıbep magılsek di tep gek, nıbi kapkap sain tık mid tep gılıg gi middenimib.

MINIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996